

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

ΣΩΜΑ, ΡΟΥΧΟ, ΚΑΤΟΙΚΙΑ

BODY, APPAREL, HABITAT

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΑΚΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

(ΑΜ: 3819083)

Επιβλέπουσα καθηγήτρια:

ΔΟΥΚΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

ΒΟΛΟΣ, 2024

ΣΩΜΑ, ΡΟΥΧΟ, ΚΑΤΟΙΚΙΑ

BODY, APPAREL, HABITAT

Τριμελής επιτροπή

Μπαχτσετζής Σωτήριος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Χατζηπροκοπίου Μάριος-Κομνηνός-Νικηφόρος, Επίκουρος Καθηγητής

Δούκα Αναστασία, Επίκουρη Καθηγήτρια

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας, η οποία εκπονήθηκε σύμφωνα με τον Κανονισμό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας του ΤΠΔΜΒ.

Περιεχόμενα

1. Περίληψη	5
2. Εισαγωγή: Ενδεικτική αναφορά στα θέματα προς ανάλυση	6
3. Το Σώμα και οι διαστάσεις του	
3.1. Σώμα και Οικιακή Σφαίρα	8
3.2. Διαστάσεις του Υφάσματος	9
4. Το Έργο: Ένα Ημερολόγιο Ανάλυσης της διαδικασίας υλοποίησης & Καλλιτέχνες αναφορά	11
5. Επίλογος	15
6. Βιβλιογραφία	16

Αιτίλο, Πρότυπο μέρος από το τελικό έργο της σειράς , 2023

1. Περίληψη

Αυτό το έργο ξεκίνησε πριν ένα χρόνο, όταν οι σκέψεις του Georges Perec προκάλεσαν μια ανάγκη για να εξερευνήσω πώς το σώμα αλληλεπιδρά με τους χώρους, τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά. Οι μελέτες του Victor Buchli για τα νοικοκυριά τα οποία χτίζουν τις βάσεις για πολιτισμικά σύνολα εκτύλισσε το σκοινί, κάνοντας με να επικεντρωθώ στο πώς οι οικογένειες διαμορφώνουν ταυτότητες μέσω πολιτιστικών κανόνων. Η σκέψη του Perec για τη μόδα ως καπρίτσιο αλλά και ως ενίσχυση της κοινωνικής βίας δημιούργησε μια θεωρητική βάση.

Το έργο εξετάζει τη σύγκρουση μεταξύ ασφάλειας και αποξένωσης μέσα στο σώμα σαν χώρο, εξετάζοντας πώς τα υφάσματα και τα ρούχα επηρεάζουν αυτά τα συναισθήματα. Αρχικά, στο πρακτικό κομμάτι, εστίασα στα ερειπωμένα κτήρια, δημιουργώντας παραλληλισμούς στο μυαλό μου μεταξύ αρχιτεκτονικής και σώματος. Η δημιουργία «περιοριστικών» ρούχων οδήγησε τελικά σε πειράματα με ακατέργαστα υφάσματα, συμβολίζοντας την αντίσταση στα κοινωνικά πρότυπα.

Εμπνευσμένη από καλλιτέχνες όπως η Rebecca Horn και ο David Hammons, που το έργο τους εξερευνά τα όρια του σώματος. Το έργο εξελίχθηκε για να δώσει το αποτέλεσμα εικόνων του σώματος με τεχνικές κυανοτυπίας. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία, επιδιώκω να αντιμετωπίσω τα κοινωνικά πρότυπα και αποδέχομαι την ανασφάλεια μου ως μορφή απελευθέρωσης, κατασκευάζοντας εγώ την εικόνα του δικού μου σώματος.

1. Summary

This project started a year ago when Perec's thoughts triggered an exploration of how our bodies interact with space, both inside and outside. Studies by Victor Buchli on households as cultural units influenced the initial stages, focusing on how families shape identities through cultural norms and material possessions. Perec's view of fashion as more than just frivolous but also as a reflection of social violence prompted further investigation.

The project examines the conflict between security and alienation within the body-as-space, considering how fabrics and clothing affect these emotions. Initially, the focus was on ruined

buildings, inspiring comparisons between architecture and the body. Discomfort from restrictive clothing led to experiments with raw fabrics, symbolizing resistance to social norms.

Drawing inspiration from artists like Rebecca Horn and David Hammons, the project evolved to incorporate body depictions and cyanotype techniques. The final work uses blue depictions on white fabrics to represent vulnerability and resistance simultaneously, challenging both institutionalized clothing and social expectations. Through this process, the artist confronts social norms and embraces insecurity as a form of liberation, constructing the image of my own body.

2. Εισαγωγή: Ενδεικτική αναφορά στα θέματα προς ανάλυση

Το σώμα. Το ρούχο. Η κατοικία. Η σπουδαιότητα της οικιακής σφαίρας αποτελεί άμεσο παράγοντα στα παραπάνω αυτά στοιχεία, καθώς και τα βασικά ανθρώπινα συναισθήματα και καταστάσεις, όπως η οικογένεια, το φύλο και η φύση του ατόμου. Ο Victor Buchli επισημαίνει τις διαφορετικές συμπεριφορές και την αντανάκλαση μέσω της ένδυσης στην ανάλογη κοινωνική ομάδα, ειδικά όταν αντιπαρατίθενται έννοιες όπως το «δημόσιο» και το «ιδιωτικό». Ο Daniel Miller αναφέρεται σε «κλειστές πόρτες», και το πως επηρεάζουν και διαμορφώνουν τόσο τον εσωτερικό όσο και τον εξωτερικό χαρακτήρα βάσει των συνθηκών στα ανάλογα περιβάλλοντα. (Miller, σ. 253)

Η εκάστοτε ποσοτική ή μη επικέντρωση από τον καθένα στη μόδα αναδεικνύει μια πτυχή που θα έλεγε κάποιος ότι σπανίως διακρίνεται: η μόδα, έκτος από αυθορμητισμό, φαντασία και χαρακτήρα που φαίνεται να εκφράζει, σε μεγάλο βαθμό περιέχει βία, βία για την συμβατικότητα και την κοινωνική συναίνεση, αλλά υποκρύπτει και πιθανή περιφρόνηση.

Σε αυτά τα πλαίσια, θα αναλυθούν οι παράγοντες που προκαλούν τα παραπάνω γεγονότα που συμβαίνουν ήδη από προγενέστερα χρόνια και αιώνες. Το κύριο ζήτημα και αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η επικέντρωση στην άμεση σχέση με τον εαυτό και το σώμα μας, που στοχεύει στον συσχετισμό των εξωτερικών με των εσωτερικών αυτών παραγόντων.

Το τελικό έργο προκύπτει αρχικά ως προσωπική έκφραση και δημιουργία που συνδυάζει τη σχέση με το «απροστάτευτο» σώμα αποτυπωμένο στην πρωταρχική μορφή ενός ενδύματος,

το ύφασμα, ακατέργαστο χωρίς καμία ραφή και επεξεργασία. Στόχος του είναι η έκθεση της σάρκας, η άρνηση της ασφάλειας που παρέχει το οικείο, χωρίς φίλτρα και σκέψεις των τρίτων βλεμμάτων. Ένα ημερολόγιο αναφοράς σκέψεων, συνειρμών, συναισθημάτων και τελικά ενός αποτελέσματος, το οποίο σε διάρκεια χρόνου άλλαξε αρκετές μορφές, κρατώντας ως βασικό σημείο το δικό μου σώμα και τα αισθήματα του στους τόπους και τους χώρους που υπάρχει. Η τελειοποιημένη μορφή του είναι μια αντίσταση στο κατεστημένο και στο επικρατέστερο πρότυπο σώματος και ομορφιάς έως σήμερα. Η ανάγκη για να κρυφτεί σε συνδυασμό με το αίσθημα, ανά στιγμές, να «σκίσει» το ίδιο το δέρμα της. Κλείνοντας, θα παρατεθούν καλλιτέχνες που αποτέλεσαν αναφορά και έμπνευση, με αντίστοιχα δικά τους προσωπικά βιώματα που αντανakλούνται στο σώμα, σε όλη την διαδικασία της έρευνας έως την υλοποίηση. Ορισμένα από τα έργα αυτά προκάλεσαν μια συναισθηματική και εννοιολογική ταύτιση.

3. Το Σώμα και οι διαστάσεις του

3.1. Σώμα και Οικιακή Σφαίρα

Το σώμα μέσα σε ένα χώρο. Το σώμα έξω από ένα χώρο. Η δυναμική της οικογένειας στη διαμόρφωση του οικείου, η συμπερίληψη αυτής αλλά και εξωτερικών παραγόντων στη διαμόρφωση της οικιακής σφαίρας. Ο Victor Buchli εξετάζει με τι τρόπο ένα νοικοκυριό μπορεί να λειτουργήσει ως μέρος συγκρότησης και μετάδοσης πολιτισμικών κανόνων, που ίσως ήδη έχουν συγκροτηθεί από προηγούμενες γενιές, όπου κυρίως αφορούν την ατομική ταυτότητα η οποία διαμορφώνεται βάσει της ανάλογης δυναμικής της οικογένειας αλλά και μέσω έμφυλων απόψεων που επικρατούν μέσα σε αυτή. Τα υλικά αγαθά αποτελούν αντανάκλαση στις οικογενειακές αξίες και προσδοκίες, διαμορφώνοντας την αντίληψη προς τον εαυτό του και προς τους άλλους στο ίδιο οικογενειακό περιβάλλον.

Αξιοσημείωτη είναι η διαφορά και σύγκρουση μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, όπου συμπεριφορές, ενδυμασίες και καθημερινές λειτουργίες του ατόμου διαφέρουν. Κατατοπιστική είναι η αναφορά του Miller στις «κλειστές πόρτες», και πως αυτό λειτουργεί, τόσο κυριολεκτικά όσο και μεταφορικά, ως ένα προστατευτικό ένδυμα, μια ανάγκη για άμυνες προς οτιδήποτε ξένο, οτιδήποτε ανοίκειο.

Ο υλικός πολιτισμός διαμεσολαβεί, όσων αφορά τις οικιακές κουλτούρες, τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τις προσωπικές ταυτότητες. Με την ανάλυση του Buchli γίνονται διακριτές οι σχέσεις μεταξύ των ατόμων, των προσωπικών αντικειμένων τους και των πολιτισμικών παραγόντων που καθορίζουν τις οικιακές πρακτικές. Στην καθημερινότητα μας, τα αντικείμενα αλλά και οι πράξεις και συνήθειες μας διαμορφώνουν και χτίζουν πολύπλευρες πολιτισμικές και κοινωνικές ταυτότητες που καλούνται να έρθουν αντιμέτωπες με τη σύγχρονη κοινωνία. (Buchli, σ. 251-253)

Παρατηρώντας και από μια αρχιτεκτονική σκοπιά ταυτοχρόνως, είναι διακριτό πως υπάρχει η υπεροχή της οπτικής αίσθησης. Αυτό μας οδηγεί σε μια φτωχή κατανόηση του χώρου αλλά και στην έλλειψη της ανθρώπινης ενσυναίσθησης. Το «ναρκισσιστικό μάτι» εστιάζει αρχικά στο θέαμα, σε οτιδήποτε τραβάει επιφανειακά την προσοχή, και συγκρίνεται με το «μηδενιστικό μάτι», μια συνθήκη όπου η αρχιτεκτονική υποβαθμίζεται σε μια απλή κατασκευή και εικόνα χωρίς βαθύτερο νόημα και ανάμειξη της αισθητικής σε αυτό.

Το ζήτημα σε αυτό είναι η αποδοχή μιας πιο ολιστικής οπτικής προσέγγισης του σχεδιασμού, και της αρχιτεκτονικής, μέσα όπου μπλέκονται όλες οι αισθήσεις. Προσπαθώντας να προσεγγίσουμε την αρχιτεκτονική όπως μπορεί να προσεγγιστεί η οικιακή σφαίρα, μια συνθήκη στην οποία επικρατεί το συναίσθημα, αλλά επιδιώκεται και η σωματική αντίληψη του χώρου και των υλικοτήτων στην ατμόσφαιρα. Το σώμα και οι αισθήσεις μας αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται και αναλόγως αναπτύσσεται η ανάλογη οικειότητα σε ένα χώρο. Είναι επιθυμητό να επιδιώκεται μια αρχιτεκτονική που βασίζεται και εμπνέεται από τη φύση του ανθρώπου, να αποσκοπεί στη δημιουργία περιβαλλόντων όπου το άτομο μπορεί να αποκτήσει μια συναισθηματική σύνδεση με το χώρο.

Η σύνδεση μεταξύ ατόμου και χώρου, η σωματική αυτή εμπειρία, συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας υγιούς σχέσης με το είναι του ατόμου και με τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας. Σε αυτό άμεση επιρροή είναι τα αρχιτεκτονικά περιβάλλοντα που αντανakλούν την πολυπλοκότητα και την ανθρώπινη ύπαρξη, χτίζοντας μια θεμελιώδη σχέση με το είναι μας και το περιβάλλον.

Η δημόσια προβολή μπορεί να επηρεάσει την οικιακή σφαίρα, τις ανθρώπινες και διαπροσωπικές σχέσεις. Οι πιέσεις για την επίδειξη επιτυχίας, την ανάδειξη του εαυτού ως εμβληματική παρουσία που είναι κοινωνικά αποδεκτή και αγαπητή από το κοινό. Αναγκαία σε αυτό και προς αποφυγή αυτού είναι η ισορροπία μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής ζωής, η προφύλαξη των προσωπικών στοιχείων, όπως αναγκαία είναι ειλικρίνεια και η διατήρηση της αυθεντικότητας στις κοινωνικές σχέσεις. (Pallasma, σ. 40-66, 100-104)

3.2. Διαστάσεις του υφάσματος

Το ύφασμα. Το ένδυμα. Το σύνολο. Συνεχίζοντας την μελέτη της Ελιάς Πετρίδου, *Ένδυμα και υλικός πολιτισμός: Από τη σημειολογία στη δράση*, βλέπουμε μια πολυεπίπεδη ανάλυση για το πως το ενδυματολογικό γούστο και προτιμήσεις ενός ατόμου αναδεικνύουν και διαμορφώνουν σταδιακά πολιτισμικές αξίες, ταυτότητες και ορισμένες κοινωνικές διαδικασίες.

Στη σημασιολογική διάσταση του ενδύματος, τα ενδύματα λειτουργούν ως συμβολισμοί, ως παραπομπές. Συμβολικές εκφράσεις πολιτισμικών ταυτοτήτων αλλά και κοινωνικών θέσεων.

Ανέκαθεν μέσα από την επιλογή χρωμάτων και κοψιμάτων, οι άνθρωποι προσπαθούσαν και επιδιώκουν ακόμη και σήμερα να αναδείξουν την κοινωνική τους θέση αλλά και πολλές φορές τις προτιμήσεις τους. Η ενδυμασία σαν σύνολο μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο για αυτοπροβολή.

Αν απομονώσουμε το ένδυμα στην απλούστερη του μορφή και ανατρέξουμε ακόμη και στην προϊστορία, ο άνθρωπος πάντοτε κάλυπτε σημεία του σώματος του ξεκινώντας πάντα από τα γενετικά του όργανα, με ακατέργαστα κομμάτια δέρματος. Το κύρος προσδιδόταν και τότε καθώς, για παράδειγμα, φοράοντας μια γούνα από ένα ζώο έδειχνε την ικανότητα για κυνήγι και της ηγεσίας μια φυλής.

Εξίσου, σε διάρκεια χρόνου, συχνό είναι το ένδυμα και η συνολική ενδυμασία να λειτουργεί ως μέσο επιβολής εξουσίας, με άμεση επίδραση στην κοινωνία. Όταν γίνονται πιο συγκεκριμένα τα ενδύματα στα οποία αναφερόμαστε επηρεάζουν τις κοινωνικές σχέσεις αλλά και το πως αλληλεπιδρά ένα άτομο με ένα άλλο. Η αλληλεπίδραση ανάμεσα στην κοινωνία και το ένδυμα είναι συνεχής και αδιάκοπη. Οποιαδήποτε αλλαγή κοινωνική ή πολιτισμική λαμβάνει χώρα ανά τα χρόνια, συνεπάγεται με την αντανάκλαση των ενδυματολογικών επιλογών. Κατ' αυτόν τον τρόπο αντανakλάται η πολυπλοκότητα και η δυναμική της σχέσης του ενδύματος με τον υλικό πολιτισμό. (Γιαλούρη, σ. 355-364)

Η σχέση του εκάστοτε σώματος του καθενός, κινείται και υπάρχει ανάλογα το σε ποιο κοινωνικό περιβάλλον επιλέγει να υπάρχει ανά χρονικά διαστήματα. Στο σήμερα παρόλα αυτά το αστικό περιβάλλον που μας περικλείει είναι ως ένα βαθμό αναπόφευκτο να μην επηρεάσει το σώμα. Η φυσιολογία που έχει το σώμα και πολλές φορές γίνεται προσπάθεια να αλλαχθεί όπως και η αισθητική, επηρεασμένα από τις κοινωνικές απόψεις που υπερισχύουν, τις τεχνολογικές εξελίξεις και τα νέα μέσα που συνεχώς δημιουργούνται. (Sennett, σ. 93-96)

Στις συνθήκες της ύστερης νεωτερικότητας το σώμα δεν είναι μόνο φορέας στάτους και αντικείμενο διάκρισης (Bourdieu, 1978), αλλά συνδέεται όλο και περισσότερο με την ταυτότητα και τον εαυτό. Και τα δύο βρίσκονται σε μια διαδικασία διαρκούς συγκρότησης, ανασχηματισμού και μεταβολής με επίκεντρο την εξωτερική εμφάνιση καθώς το φαίνεσθαι δεν είναι απλώς ένα βασικό μέλημα αλλά ουσιαστική υποχρέωση των νεωτερικών υποκειμένων. Μάλιστα η εξωτερική εμφάνιση συμβολίζει την προσωπική τάξη ή αταξία, την εσωτερική ηρεμία, την ικανότητα για έλεγχο και πειθάρχηση του εαυτού.[...] [Δήμητρα Μακρυγιάννη, Τα όρια του σώματος]

Σε αυτήν την αναφορά της Κοινωνιολόγου Δ. Μακρυνιώτη, υπάρχει η ταύτιση του σώματος και του εαυτού, δύο διαρκώς μεταβαλλόμενες έννοιες επηρεασμένες από την έννοια του φαίνεσθαι. Πώς η εξωτερική εμφάνιση επηρεάζει τον εσωτερικό μας κόσμο, την τάξη του νου ή αντίστοιχα την αταξία του. Εξωτερικεύεται συχνά η συγκροτημένη σκέψη ή το πιθανό ατελείωτο χάος των συνειρμών και σκέψεων μας.

4. Το Έργο: Ένα Ημερολόγιο Ανάλυσης της διαδικασίας υλοποίησης & Καλλιτέχνες αναφορά

Και όμως, η μόδα μιλά για καπρίτσιο, αυθορμητισμό, φαντασία, έμπνευση, επιπολαιότητα. Αλλά αυτά είναι ψευδή: η μόδα είναι εξ ολοκλήρου με τη μεριά της βίας, βία της συμβατικότητας, της ένταξης σε μοντέλα, βία της κοινωνικής συναίνεσης και της περιφρόνησης που υποκρύπτει. [Georges Perec, Σκέψη/Ταξινόμηση]

Με αυτές τις σκέψεις του Perec, ξεκίνησε, πριν έναν χρόνο, όλη η διαδικασία της τοποθέτησης του ίδιου μου του εαυτού σε συνθήκες «άβολες» όπου ήθελα να παρατηρήσω τις αντιδράσεις του εαυτού μου.

Γνωρίζουμε πως ο εκάστοτε ρόλος του ενδύματος πάντα ήταν πρακτικός και λειτουργικός κάτι που έχει μετατραπεί πλέον σε σύμβολο της κοινωνικής και πολιτισμικής ταυτότητας. Η μετατροπή αυτή, ήδη από προηγούμενους αιώνες έως το σήμερα γίνεται πιο έντονη σε κάθε κοινωνικό κλάδο και το ένδυμα πλέον αποτελεί δείκτη κοινωνικής ιεραρχίας.

Αν αντιληφθούμε το σώμα ως χώρο ασφαλείας, θα παρατηρήσουμε την σύγκρουση του αισθήματος της ασφάλειας και της αποξένωσης, με τα υφάσματα και τα ενδύματα σε κάθε περίπτωση να είναι καθοριστικοί παράγοντες. Σε διάρκεια χρόνων οι κώδικες της μόδας συνεπάγονται τόσο με το θαυμασμό όσο και με το μίσος προς τον εαυτό και το σώμα μας.

Σε πρώτο στάδιο, κατέγραφα τα συναισθήματα μου ανάμεσα κυρίως σε ετοιμόρροπα κτήρια. Μια συγκεκριμένη κατοικία-ερείπιο στην Οξυά, ένα εγκαταλελειμμένο χωριό των Πρεσπών (βλ. Εικόνα 1), με έκανε να κατανοήσω, το πως ένα κτήριο μπορεί να συνδεθεί άμεσα με ένα ή και περισσότερα σώματα που υπάρχουν είτε γύρω του είτε μέσα σε αυτό. Συνεπώς, ήρθε στην επιφάνεια ο προβληματισμός το πως ένα ρούχο προκαλεί το ίδιο

συναίσθημα, εστιάζοντας περισσότερο στο ακατέργαστο ύφασμα χωρίς ραφές και κοψίματα, χωρίς «όρια».

Εικόνα 1: Εγκαταλελειμμένη κατοικία στις Πρέσπες, Ιανουάριος 2023.

Ένα από τα βασικά συναισθήματα που μου είχαν προκληθεί είναι ο εκνευρισμός. Εκνευρισμός για τον καταλυτικό ρόλο του ενδύματος σήμερα. Το ένδυμα, όπως το βιώνω, έχει πλέον ξεφύγει από τα πλαίσια της έκφρασης της προσωπικότητας και της δημιουργικότητας που μπορεί να προκύψει. Γίνεται για τον άλλον, όχι για το «εγώ». Είναι πλέον το «εύκολο συμπέρασμα», για τον χαρακτήρα, την κοινωνική τάξη ακόμη και για τις πολιτικές πεποιθήσεις. Το ένδυμα περιείχε και περιέχει σε σημαντικό βαθμό πολιτικό λόγο, είναι χειριστικό μέσο καθοδήγησης στον πολίτη, αυτόν που επηρεάζεται από τις τάσεις και από τη σκέψη της αποδοχής από το πιθανότερο περισσότερο κόσμο.

Απουσιάζει από την κοινωνία η γοητεία του λιτού. Τα λιτά υφάσματα που αγκαλιάζουν το σώμα σα να το περιθάλλουν, να το προστατεύουν και να το καθιστούν λιγότερο εύθραυστο. Αυτή η απλή μορφή του υφάσματος ταυτίζεται με ένα δωμάτιο, γεμάτο ή άδειο, έναν χώρο που μας καλύπτει από τα μάτια του κόσμου και από την προπαγάνδα που προκαλείται καθημερινά βάσει ενδυματολογικών επιλογών.

Αυτό το δωμάτιο ή αυτό το ύφασμα είναι η αντίσταση και η απομάκρυνση από τα τοξικά πρότυπα της κοινωνίας. Το έργο είναι η ολοκληρωτική έκθεση του σώματος. Ενός σώματος που προσπαθεί να μη μπαίνει σε πλαίσια και όρια από την κοινωνία. Από αυτό που ορίζει καλαισθητο.

Το έργο είχε μια μορφή, αρχικά, που τη δημιουργούσαν πιο «σκληρές» και τραχιές υφές (βλ. Εικόνα 2). Περιορίζε το σώμα, το «έπνιγε». Αντλώντας έμπνευση από τη Rebecca Horn, γερμανίδα καλλιτέχνιδα γνωστή για τις εγκαταστάσεις της, τις περφόρμανς αλλά και τα γλυπτά που συνδυάζει

την τέχνη της με θέματα ταυτότητας και της ανθρώπινης ύπαρξης (βλ. Εικόνα 3), επιδίωκα τον πόνο του σώματος.

Εικόνα 3: *The Feathered Prison Fan*, 1978, Rebecca Horn

Εικόνα 2: Πειραματική κατασκευή ενδύματος με τραχιές υφές, 2023

Εικόνα 4: Τύπομα του προσώπου μου με λάδι, 2023

έμφυλη και κοινωνική. Η αποτύπωση του προσώπου μου σε λευκό χαρτόνι με έκανε να περάσω ένα σημείο του μηνύματος που ήθελα, αλλά δεν αρκούσε.

Σε μια δεύτερη φάση, πέρασα στη διαδικασία των body prints (βλ. Εικόνα 4) με βασική πηγή έμπνευσης τον David Hammons (βλ. Εικόνα 5). Αμερικανό καλλιτέχνη με αξιοσημείωτη πορεία στη σύγχρονη τέχνη, εγκαταστάσεις, ζωγραφική, γλυπτική θίγοντας κοινωνικοπολιτικά θέματα, θέματα έμφυλα και εξίσου κοινό χαρακτηριστικό σε όλους τους καλλιτέχνες

είναι η επιμονή στη ταυτότητα,

Εικόνα 5: David Hammons, Untitled, 1969

Τελικά, η επαφή με την κυανοτυπία, που ξεκίνησε από την Άννα Άτκινς (1799–1871) Βρετανίδα βοτανολόγο αλλά και φωτογράφο, ήταν γνωστή ως η πρώτη γυναίκα που χρησιμοποίησε την τεχνική της κυανογραφίας στην τέχνη της φωτογραφίας στην Βικτοριανή εποχή. Κατέγραψε δείγματα βοτάνων μέσω φωτογραφικών τεχνικών κυανογραφίας.

Οι εκτάσεις υφάσματος και η και η χρήση του μπλε χρώματος αποτυπωμένου στα λευκά υφάσματα ήταν η κύρια τεχνική και τα βασικά υλικά του τελικού αποτελέσματος. Συνυφασμένα όλα τα παραπάνω στάδια με εικαστικά έργα που άγγιζαν δικές μου βιωματικές εμπειρίες, αλλά και λόγια ορισμένων από τους παραπάνω θεωρητικούς, με οδήγησαν στην άκρη του δικού μου νήματος.

Πάνω στα υφάσματα επίσης, αποτυπώθηκαν σύντομες προτάσεις, ως συνειρμοί που θα μπορούσαν να έχουν γραφτεί πάνω σε χαρτί, αλλά με τη χρήση διάφανης σακούλας τυπώθηκαν στα ίδια τα υφάσματα. Στο ένα από τα δύο υφάσματα των μεγάλων διαστάσεων (114x69), αναπαριστάται το ίδιο μου το σώμα ξαπλωμένο και κουρνιασμένο. Το δεύτερο ύφασμα σε αυτές τις διαστάσεις έχει διπλωθεί με σκοπό να δημιουργηθούν υφές ως μια

προοπτική «συμπίεσης» του σώματος, το ίδιο το ύφασμα αγκαλιάζεται. Τα υπόλοιπα υφάσματα ακολουθούν σε μικρότερες διαστάσεις (40x31), όπου συνδυαστικά ολοκληρώνεται το έργο.

Στέκομαι χωρίς φόβο μπροστά από μια κάμερα, και εκθέτω ό,τι η κοινωνία καθιστά απρεπές. Το ανθρώπινο σώμα. Το δικό μου σώμα, τη δική μου κατοικία, το μέρος που νιώθω ασφάλεια. Όπως νιώθω ότι με προστατεύει το ύφασμα που τοποθετώ πάνω μου έτσι ακριβώς με καλύπτουν και με προστατεύουν οι τοίχοι του σπιτιού μου. Έτσι τυπώνω το σώμα μου στα υφάσματα, που δεν έχουν όρια, και με «βάζω» πάνω στο ύφασμα δε με κρύβω. Με εκθέτω νιώθοντας απόλυτη άνεση και προκαλώντας άβολο συναίσθημα σε όποιον χρησιμοποιεί προπαγανδιστικούς ενδυματολογικούς κώδικες.

5. Επίλογος

Σε έναν γενικό απολογισμό συναισθημάτων και πράξεων, αυτή η διαδικασία εκθέτει το οικείο σώμα στο οποίο μεγάλωσα αλλά η κοινωνία και τα πρότυπα με έκαναν να νιώσω πολλές φορές πως θέλω να «φύγω» από αυτό. Η σημασία του σώματος, του υφάσματος και της οικιακής σφαίρας στην ανθρώπινη εμπειρία, καθώς και την επίδρασή τους στην κοινωνική διαμόρφωση της ταυτότητας δημιούργησαν το έργο αυτό συνεργατικά με τα βιώματα είκοσι δύο χρόνων. Οι πολλαπλές πτυχές τις μόδας συχνά με φέρνουν σε σύγκρουση με το «εγώ» μου. Ένας οικείος χώρος, ή τέσσερις τοίχοι, λειτουργούν σαν σώμα προστασίας, όταν ο εσωτερικός κόσμος και οι συνήθειες συγκρούονται με τον εξωτερικό περίγυρο. Η επικράτηση της άνεσης και η πρόκληση της κοινωνικής αντίδρασης έχουν συντελεστικούς ρόλους στη διαδικασία της δημιουργικής προσέγγισης.

6. Βιβλιογραφία

Γιαλούρη, Ε. (2017). Υλικός Πολιτισμός. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Μακρυνιώτη, Δ. (2004). Τα Όρια του Σώματος. Εκδόσεις Νήσος.

Buchli, V. (2017). Εστία και «οικιακές κουλτούρες». (σσ. 251-280). Υλικός Πολιτισμός. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Pallasmaa, J. (2022). Τα μάτια του δέρματος: Η αρχιτεκτονική και οι αισθήσεις. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Perec, G. (2005). Σκέψη/Ταξινόμηση. Εκδόσεις Άγρα.

Sennett, R. (1999). Η Τυρρανία της οικειότητας. Εκδόσεις: Νεφέλη.

Website:

<https://www.moma.org/artists/2486>

<https://www.rebecca-horn.de/index.html>

<https://www.moma.org/artists/231>